

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 228

van **YVES BUYSSE**

datum: 9 januari 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Brain drain - Vertrek Vlamingen naar buitenland

Uit een studie van het Duitse Bundesinstitut für Bevölkerungsforschung blijkt dat het aantal Duitsers die buiten Duitsland hun wettelijke woonplaats hebben, nooit eerder zo hoog is geweest. Ongeveer 3,8 miljoen Duitsers verlieten hun thuisland, daarvan alleen al 1,8 miljoen in de laatste 10 jaar. Belangrijk is te weten dat twee derde van de uitwijkelingen Duitsers zijn tussen 25 en 39 jaar, zodat men eigenlijk kan spreken van 'brain drain'. Beleidsmatig is het belangrijk te weten of zich ook bij eens een gelijkaardige evolutie voordoet en of in dat geval initiatieven nodig zijn.

1. Hoeveel Vlamingen verlaten jaarlijks definitief Vlaanderen en gaan zich wettelijk ergens elders vestigen? Zijn er cijfers beschikbaar voor 2015, 2016, 2017, 2018 en 2019?
2. Over welke leeftijdscategorieën gaat het concreet? Graag de jaarlijkse cijfers.
3. In hoeveel van de gevallen gaat het om jongeren, mensen tussen 25 en 39 jaar?
4. Heeft de minister zicht op het aantal hooggekwalficeerden dat jaarlijks het Vlaams grondgebied verlaten?
5. Heeft de minister er zicht op welke vijf landen bovenaan de lijst van bestemmingslanden van de afgelopen vijf jaar staan? Is er een verklaring voor de eventuele wijzigingen op de termijn van vijf jaar?
6. Hoeveel Vlamingen die de deur achter zich toetrekken, komen naderhand terug naar Vlaanderen? Zijn er ook terugkeerprogramma's van de Vlaamse overheid om hooggekwalficeerde Vlamingen terug naar Vlaanderen te halen? Met welk succes over de betrokken jaren?
7. Welke initiatieven wil de minister desgevallend in dat verband nemen?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 228 van 9 januari 2020

van **YVES BUYSSE**

1-3. Het beleidsdomein EWI houdt geen gegevens bij over de migratie van Vlamingen naar het buitenland. Voor cijfers kan u terecht op de website van Statistiek Vlaanderen <https://www.statistiekvlaanderen.be/nl/internationale-migratie>

4. Ook Statistiek Vlaanderen beschikt niet over cijfers met betrekking tot de scholingsgraad van de emigranten uit het Vlaamse Gewest.

Via onderzoek van ECOOM is er gedeeltelijke informatie over doctoraatshouders via een survey van UGent in 2017. Van de respondenten met een Belgische nationaliteit werkte 87,7% nog in België en 12,3% werkte in het buitenland.

5. Zie antwoord op vraag 1 voor de cijfers. Het beleidsdomein EWI maakt hierover geen analyses.

6. Zie antwoord op vraag 1 voor de cijfers.

Het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek -Vlaanderen (FWO) zet in op het terughalen of het aantrekken van toponderzoekers naar Vlaanderen.

In de afgelopen vijf jaar deed het FWO dat aan de hand van de volgende twee brain gain programma's: Odysseus en INCOMING [Pegasus]². Het doel van beide programma's is het aantrekken van excellente onderzoekers naar Vlaanderen, het betreft hier zowel buitenlanders als Vlamingen die al in het buitenland verbleven. Hierdoor kunnen ze gekaderd worden in het breder concept 'brain circulation'.

Een analyse van het eerste Pegasus programma toont dat onder de 91 mandatarissen 31 verschillende nationaliteiten vertegenwoordigd waren en dat 7 laureaten de Belgische nationaliteit hadden. Naast een brede internationale interesse, tonen deze cijfers ook aan dat via dit programma talentvolle onderzoekers met de Belgische nationaliteit ook terug naar Vlaanderen worden gehaald. Een analoge trend was merkbaar in het kader van het [Pegasus]² programma. Onder de 49 inkomende mandatarissen waren er 22 verschillende nationaliteiten vertegenwoordigd. Vier hiervan hadden de Belgische nationaliteit.

Daarnaast werden in het kader van het [Pegasus]² programma ook UITGAANDE mandaten toegekend. Dit om onderzoekers vanuit Vlaanderen 2 jaar internationaal onderzoek te laten uitvoeren. Deze uitgaande fase wordt gevolgd door een terugkeerfase van 1 jaar om de opgedane kennis in Vlaanderen te verankeren. Belangrijk hierbij is dat ze gedurende deze 3 jaar verbonden zijn aan een Vlaamse onthaalinstelling.

Het Odysseusprogramma focust op senior postdoctorale onderzoekers welke professioneel actief zijn in het buitenland. De onderzoeker krijgt een aanstelling aan een Vlaamse universiteit (postdoc of ZAP) in combinatie met projectfinanciering (tot max. 7,5 miljoen euro over 5 jaar) waardoor hij/zij zich kan inbedden en verankeren in het Vlaamse onderzoekslandschap. Voor het Odysseus-programma zal een nieuwe

oproep gelanceerd worden in juni 2020 waarbij de goedkeuring van de aanvragen zal volgen in 2021.

In de afgelopen drie Odysseus oproepen werden 103 Odysseusprojecten goedgekeurd. Om te bepalen of iemand al dan niet terugkeert naar Vlaanderen werd gekeken naar de plaats van het behalen van de PhD: indien het doctoraatsdiploma in België behaald werd dan werd de aanvraag als een terugkeermandaat beschouwd. Op deze manier werden 34% van de aanvragen in het Odysseusprogramma gelabeld als een terugkeermandaat, 46% bij de toekenningen.

De aanvragers voor een Odysseusproject hadden niet minder dan 44 verschillende nationaliteiten, bij de toekenningen waren dat nog 19 verschillende nationaliteiten. 53% van de Odysseus-projecthouders had de Belgische nationaliteit. Op 31 december 2018 waren er reeds 61 van de 103 toegekende projecten afgerond. Hiervan waren er in april 2019 nog 49 actief in België. Van de afgeronde projecten is dus 80,3% van de Odysseus-projecthouders nog in Vlaanderen geaffilieerd. Hiervan hebben er 65% (deels) de Belgische nationaliteit.

7. De internationalisering van het Vlaamse onderzoekslandschap vormt dan ook een belangrijk aandachtspunt in het wetenschapsbeleid en de verschillende financieringskanalen van het FWO. Internationalisering wordt ook gestimuleerd bij de onderzoeksinstellingen onder andere via de middelen van de Vlaamse overheid voor de omkadering voor jonge onderzoekers (OJO).

In 2020 wordt binnen het FWO een nieuw inkomend mobiliteitsprogramma ontwikkeld als opvolger van de INCOMING [Pegasus]², welke het mogelijk zal maken om onderzoekers vanaf postdoctoraal niveau voor een korte periode naar Vlaanderen te halen om zo kennisoverdracht te verwezenlijken. De meerwaarde voor Vlaanderen zal daarbij een belangrijk evaluatiecriterium zijn. Ook het Odysseusprogramma zal dit jaar aangepast worden.

Tot slot werken we binnen Vlaanderen aan verschillende monitoringprojecten (ECOOM, DHO) waardoor we de brain circulation van Vlaamse hoogopgeleiden beter in kaart kunnen brengen.